

TÜRKÇE VE ARAPÇADAKİ İÇİNDE SAYI GEÇEN BAZI DEYİM VE SÖZ ÖBEKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Nurettin CEVİZ (*)

Senem SOYER (**)

Öz

Bu çalışmada, Türkçe ve Arapçadaki içinde sayı ifadesi geçen bazı deyim ve söz öbekleri anlamsal yönden karşılaştırılmaktadır. Burada, iki dilde tespit edilen bazı deyim ve söz öbeklerinden hareketle, benzer –ya da aynı- anlama gelmek üzere, iki dildeki deyim ve söz öbeklerinde karşılıklı olarak aynı sayıların kullanılıp kullanılmadığı tartışılmaktadır. Türkçe ve Arapçada, içinde sayı geçen deyim ya da söz öbeklerinin anlamsal yönden karşılaştırıldığı bu çalışmada, ilk önce, en fasih Arapça metin olan Kur'an-ı Kerimden örnekler ele alınmış olup, bunların yapı bakımından Arapçadaki sıfat tamlaması yapılarının/biçimlerinin hepsini de içerdiği görülmüştür. Daha sonra sayı içeren deyim ve söz öbekleri, 1) İçinde Sayı Geçen Bazı Türkçe Deyim ve Söz Öbeklerinin Arapça Karşılıkları, 2) İçinde Sayı Geçen Bazı Arapça Deyim ve Söz Öbeklerinin Türkçe Karşılıkları, 3) Arapça ve Türkçesinde Aynı Sayı Geçen Bazı Deyim ve Söz Öbekleri, 4) Arapça ve Türkçesinde Farklı Sayı Bulunan Bazı Deyim ve Söz Öbekleri olmak üzere dört kategoride ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dilbilim, Deyim Karşılaştırma, Sayılar, Arapça, Türkçe.

A Comparison of Some Turkish and Arabic Idioms and Phrases Comprising Numerical Expressions

Abstract

In this study, we have cross-matched and semantically compared a number of idioms and phrases comprising numerical expressions that are used in Turkish and Arabic languages. Here, we have selected some idioms and phrases in the two languages that have similar or same meanings and discussed whether or not the same numerical expressions are used in both languages. In this study, we have cross-matched and semantically compared a number of idioms and phrases comprising numerical expressions that are used in Turkish and Arabic languages. First we took examples from the Holy Qur'an, as its language is with the most fluent Arabic, and saw that these examples include all adjective clause structures and forms available in Arabic. Then we selected idioms and phrases that involve numerical expressions and, examined and compared them in the following aspects: 1) Arabic equivalents of Turkish idioms and phrases that involve numerical expressions, 2) Turkish equivalents of Arabic idioms and phrases that involve numerical expressions, 3) Idioms and phrases that involve the same numerical expressions both in Arabic and Turkish, and 4) Idioms and phrases that involve different numerical expressions in Arabic and Turkish.

Keywords: Linguistics, Idiom Comparison, Numbers, Arabic, Turkish.

*) Prof. Dr., İpek Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Türk Dili ve Ed. Bölümü (e-posta: nceviz@gmail.com).

**) Yrd. Doç. Dr., Kırıkkale Üniversitesi Fen-Ed. Fakültesi Arapça Mütercim ve Tercümanlık Ana Bilim Dalı (e-posta: senemsoyer@gmail.com)

1. Giriş

Türkçe ve Arapça gibi, hem sözdizimi (syntax/nahv), hem de kelime bilgisi (morphologie/sarf) alanlarında birbirinden oldukça farklı gramer özelliklerine sahip, bir o kadar da birbirine uzak dil ailelerine ait lisanlar üzerinde yapılacak karşılaştırma çalışmaları, bu dillerin ve onların kültürel çevrelerinin tanınmasına fayda sağlayabilir. Böylece hem bu dillerin ana dil ve yabancı dil olarak öğretilmesine, hem de çeviri sorunlarına katkıda bulunulabilir.

Türkçe ve Arapça, farklı dil ailelerine (Ural-Altay/Sami) mensup olduğu gibi, tipolojik olarak da ayrı (bağlantılı/bükümlü) sınıflarda yer almaktadır. Söz konusu farklılıklar göz önüne alındığında, sayı ifadesi içeren deyimlerin ne derece benzerlik, ya da farklılık göstereceği konusu, çalışmanın ana eksenini oluşturmaktadır. Türkçe ve Arapçada içinde sayı geçen deyimlerin karşılaştırılmasına dair bu çalışmanın, bundan sonra konuyla ilgili yapılacak daha kapsamlı çalışmalar için yol gösterici olabileceği düşünülmektedir.

Dillerin önemli zenginlik unsurlarından olan deyimler, ait oldukları toplumun dilsel ve kültürel özelliklerini içeren, çeşitli söz sanatlarıyla anlatıma güç katan en önemli söz kalıplarındandır. “*Bir durumu veya düşüncüyü, öneri ve öğüt amacı gütmeksizin çarpıcı bir şekilde betimleyen, genellikle mecazî içerikli olan, halk tarafından benimsenerek yaygın bir kullanıma ulaşmış bulunan, nadiren tek, çoğunlukla da iki ya da daha fazla sözcükten oluşan, büyük oranda kalıplaşmış ve anonimleşmiş kısa ama özlü ifadelere deyim denir*” (Doğru, 2011: 33). Bu tanıma ek olarak, çoğu zaman birbiriyle karşılaştırılabilen atasözlerinin aksine deyimlerin hüküm bildirmedeğini vurgulamak gerekmektedir.

Türkçedeki deyim teriminin karşılığı olarak Arapçada bir terim bulunmamaktadır. Daha önceden deyim ve atasözü terimleri için ayrı ayrı tanımlar da belirlenmemiştir. “*Mesel*” sözcüğü, Arapçada hem deyimleri hem de atasözlerini içine alan genel bir terim olarak kullanılırken, Türkçeye aynen ya da “*darb-ı mesel*” olarak geçmiş, deyimlerden daha çok atasözlerini içeren bir anlam alanında kullanılmıştır” (Doğru, 2011: 14). Ancak günümüz modern dillerinde bu iki terimin farkları bakımından daha net tanımlamaları yapılmış ve ayrı bir sınıflandırmaya tabi tutulmuştur.

Çalışmada yöntem olarak, her iki dildeki belli başlı sözlükler taranmış ve ayrıca ana dili Arapça olan kişilerle de doğrudan görüşülerek sayı içeren bazı deyimler ya da söz öbekleri tespit edilmiştir. Ardından bunların, iki dilde ne derece benzerlik gösterdiği -ya da göstermediği- karşılaştırılmış ve kategorilere ayrılarak sunulmuştur.

2. Türkçe ve Arapçada Oluşum ve Söz Dizimi Açısından Sayılar

Türkçe ve Arapçada sayıların sözdizimi ve oluşumları açısından önemli farklılıklar bulunmaktadır.

Türkçede sayılar, hem oluşturma ve hem de sözdizimi açısından fazlaca karmaşıklık göstermeyen konulardandır. Örneğin sayı ile sıfat tamlaması yapılırken önce sayı sonra sayılan getirilir; başkaca bir ek ya da uyum aranmaz. Çoğu Batı dilinde görülen, sayıların çoğul olması ve Arapçada olduğu gibi cinsiyet ve belirlilik/belirsizlik yönünden

uyum gibi şartlara Türkçede gerek yoktur. Örneğin, “işsiz insanlar” tamlamasında isim çoğul olduğu halde sıfat tekil olarak kullanılmaktadır. Sıfatın işaret sıfatı olması halinde de durum aynıdır: “Bu insanlar”.

İsim, sıfat ve fiillerde belirlilik/belirsizlik, erillik-dişillik ve tekillik-ikillik-çoğulluk gibi kavramların öne çıktığı Arapçada ise bir sayı kullanarak (sıfat) tamlaması oluşturmak ve bunu oldukça ayrıntılı sözdizimi kurallarının bütünlüğü içinde, cümlede doğru bir yere yerleştirmek, Arapça öğrenenler kadar öğretenlerin de “zor” olarak nitelendirdiği konular arasında yer almaktadır¹.

Arapçanın ikinci dil olarak öğretilmesi esnasında, yabancıların sayılarla ilgili olarak karşılaştıkları problemleri ele alan son zamanlarda yapılmış bir çalışmaya da burada işaret edeceğiz. (Câsim, el-Belûşî ve Hamîd ed-Dîn, 2014) Bu çalışma uygulamalı bir çalışma değildir. Ancak çalışma, Suudi Arabistan’daki bir Üniversitede ikinci dil olarak Arapçayı öğrenmekte olan, Türk, İranlı ve Malezyalı öğrencilerin sadece sayıları öğrenirken çıktıkları sıkıntıların gözlemlenmesi sonucunda elde edilen sorunlara işaret etmekte ve sorunun aşılması yolunda öğrenci, öğretmen ve müfredat hazırlayıcılarına bazı öneriler sunmaktadır. Arapçada sayıları ifade etmenin sadece lehçe konuşan halk düzeyinde değil, klasik dönemde yazılan eserlerde de rastlanan bir olgu olarak karşımıza çıktığının ifade edildiği bu satırları aynen almakta fayda görüyoruz:

"نبه العلماء العرب القدامى إلى مشكلة العدد، قليله وكثيره، حيث يقال: سبعة بحور وتسعة شهور وغير ذلك من الأخطاء التي يقع فيها الخاصة من العرب قبل العامة، والأمر يزداد إشكالا لدى الأجانب، حيث لا يوجد صيغة المثني في غير العربية، أما الجمع فله صيغة واحدة أحيانا في اللغات الأخرى على خلاف العربية... ولهذا يواجه الطلاب الأجانب صعوبات جمّة في استعمال العدد وذلك لكثرة تفرعاته وتشعباته نظرا لاختلاف لغاتهم الأم عن اللغة العربية..."

Arapçada sayılar, temelde üç farklı dizim halinde oluşturulur:

- 1) Çalışmamızın amacı, dillerin zorluğu ya da kolaylığı tartışmasına girmek değildir. Zorluk-kolaylık algısının tespiti için yapılan çalışmalar, herhangi bir dili öğrenenlerin sahip olduğu dilden hareketle yapılmaktadır. Esasen Türkiye’de ya da başka bir yerde, “Türkçe konuşanların herhangi bir dille, bu arada Arapça ile ilgili zorluk-kolaylık algısı” alanında yapılmış uygulamalı bir çalışma da bulunmamaktadır. Ancak anadili İngilizce olanlar üzerinde, Amerika Birleşik Devletleri’nde yapılmış uygulamalı bir çalışmanın sonuçlarını içeren şu çalışmaya göre Arapça, Çince, Japonca ve Korece ile birlikte “en zor dört dil” arasında sayılmaktadır: Stevens, Paul B., Is Spanish Really So Easy? Is Arabic Really So Hard?: Perceived Difficulty in Learning Arabic as a Second Language, *Handbook for Arabic Language Teaching Professionals in the 21 st Century*, Routledge, 2006, Newyork & London. Bu durumda, ana dili Türkçe olanların, Arapçanın zorluğu ya da kolaylığına dair algısını ölçecek çalışmanın ülkemizde Arapça öğretenlerle birlikte yapılması gerektiği düşünülebilir.

I. Sıfat tamlaması dizimi: isim+sıfat; bir ve iki sayı sıfatları için kullanılan yapıdır:
Örnek: (قَلَمٌ وَاحِدٌ / حَقِيْبَةٌ وَاحِدَةٌ).

II. İsim tamlaması dizimi: tamlanan+tamlayan; üç ile on arasındaki sayı sıfatları ile yüz ve bin sayı sıfatları için kullanılan yapıdır. Örnek:

(ثَلَاثَةُ أَقْلَامٍ / ثَلَاثُ بِنَاتٍ / مَائَةٌ كِتَابٍ / أَلْفٌ مَرَّةً).

III. Temyiz dizimi: sayı (mümeyyez)+isim (temyiz); 11 ile 99 arasındaki sayı sıfatları için kullanılan yapıdır. Örnek:

(اِثْنَا عَشَرَ طَالِبًا / إِحْدَى عَشْرَةَ مَدْرَسَةً / عِشْرُونَ ذِرَاعًا)

Bu üç dizim biçiminin de kendi içinde istisnaî durumları, incelikleri ve farklılaşan alt dizimleri vardır.

Esasen anadili Arapça olanların da yazılı, ya da sözlü olarak sayıları ifade etme konusunda sıkıntı çektikleri bilinmektedir. Bu durumun pratikteki yansıması şu şekilde görülmektedir: Fas, Tunus ve Cezayir gibi, Arapçanın Fransızcanın fazlasıyla etkisinde kaldığı/konuşulduğu ülkelerin mensupları gündelik konuşmaları esnasında sayıları, çoğu zaman Arapça değil de Fransızca ifade etmek eğilimindedirler. Sayıları Fransızca ifade etmek, Arapçanın yukarıda kısaca temas ettiğimiz “çok kurallı” sayılarını ifade etmekten daha kolay gelmektedir. Söz konusu ülkelerdeki bu durumun sosyo-politik sebepleri vardır ve bunlar çalışmamızın sınırlarını aştığından bu bahse girilmeyecektir.

3. Kuran-ı Kerim’de Geçen Deyim ve Söz Öbeklerinde Sayı İfadelerinden Örnekler

Kur’an-ı Kerim’de, içinde sayı ifadesi geçen çok sayıda deyim ve söz öbeği bulunmaktadır. Bunların sadece bir kısmı, çalışmanın sınırları itibariyle gerektiği kadarı, bir fikir vermesi ve Kur’ân-ı Kerim’de sayıların nasıl ele alındığını göstermesi amacıyla, sayılara göre gruplandırılarak sunulmaktadır.

Tablo 1. Üç ve Otuz Sayıları:

Anlamı	Deyim/Söz öbeği	Sûre ve âyet no
Üç kat	مَنْ بَعُدَ خُلُقِي فِي ظَلَمَاتِ ثَلَاثٍ	Zümer; 6
Üç yüz	وَلْيَتُوبُوا فِي كَهْفِهِمْ ثَلَاثَ مِئَةِ سِنِينَ	Kehf; 25
Üç defa	لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ	Nûr; 58
Üç gece	أَيُّنَاكَ أَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَ لَيَالٍ سَوِيًّا	Meryem; 10
Üçün üçüncüsü	قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ ثَلَاثَةٍ	Mâ'ide; 73
Üç ay	فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةَ أَشْهُرٍ	Talak; 4
Üç gün	أَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ إِلَّا رَمْرًا	Âli 'Imrân; 41
Otuz ay	وَحَمَلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا	Ahkâf; 15
Otuz gece	وَوَاعَدْنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً	Araf; 142
Üçte iki	فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ	Nisâ; 11
Gecenin üçte ikisi	أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَىٰ مِنْ ثُلُثِي اللَّيْلِ	Müzzemmil; 20

Tablo 2. Dört ve Kırk Sayıları:

Anlamı	Deyim/Söz öbeği	Sûre ve âyet no
Dört (ayak)	وَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِي عَلَىٰ أَرْبَعٍ	Nûr; 45
Dört şahit	أَنْ تَشْهَدَ أَرْبَعَ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ	Nûr; 8
Dört ay	يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ	Bakara; 234
Dört gün	وَقَدَّرَ فِيهَا أَقْوَامًا فِي أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ	Fussilet; 10
Kırk gece	وَإِذْ وَاَعَدْنَا مُوسَىٰ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً	Bakara; 51
Kırk sene	قَالَ فَإِنَّهُمْ مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ أَرْبَعِينَ سَنَةً	Mâ'ide; 26

Tablo 3. Beş Sayısı:

Anlamı	Deyim/Söz öbeği	Sûre ve âyet no
Beş bin	يُمِدُّكُمْ رَبُّكُمْ بِخُمْسَةِ أَلْفٍ مِنْ	Ali İmran; 125
Beşte bir	فَأَنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ	Enfal; 41

Tablo 4. Altı Sayısı:

Anlamı	Deyim/Söz öbeği	Sûre ve âyet no
Altı gün	خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ	A'râf; 54
Altı gün	خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ	Yûnus; 3
Altı gün	خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ	Hûd; 7

Tablo 5. Yedi ve Yetmiş Sayıları:

Anlamı	Deyim/Söz öbeği	Sûre ve âyet no
Yedi zayıf (inek)	يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ	Yûsuf; 46
Yedi zor (kıtlık) yılı	ثُمَّ بَأْتَى مِنْ ذَلِكَ سَبْعٌ شِدَادٍ	Yûsuf; 48
Yedi gök	فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ	Bakara; 29
Yedi başak	كَمِثْلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ	Bakara; 261
Yedi inek	إِنِّي أَرَى سَبْعَ بَقَرَاتٍ سِيْمَانٍ	Yûsuf; 46
Yedi yol	وَلَقَدْ خَلَقْنَا فَوْقَهُمْ سَبْعَ طَرِيقٍ	Mu'minûn; 17
Yedi gök	الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا	Mülk; 3
Yedi gece	سَخَّرَهَا عَلَيْهِمْ سَبْعَ لَيَالٍ	Hâkka; 7
Yedi	وَيَقُولُونَ سَبْعَةَ وَثَامِنُهُمْ كَلْبُهُمْ	Kehf; 22
Yedi kapı	لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ	Hacer; 44
Yetmiş arşın	ثُمَّ فِي سَبْعِينَ يَوْمًا هَدَّاهَا سَبْعِينَ أَمْشًا	Hâkka; 32
Yetmiş defa	إِنْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً	Tevbe; 80

Tablo 6. Sekiz ve Seksen Sayısı:

Anlamı	Deyim/Söz öbeği	Sûre ve âyet no
Sekiz sene	عَلَىٰ أَنْ تَأْجُرَنِي ثَمَانِي حَجَّجَ	Kasas; 27
Sekiz eş-çift	ثَمَانِيَةَ أَزْوَاجٍ	En'âm; 143
Seksen sopa	فَأَجْلِدُوهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً	Nûr; 4

Tablo 7. Dokuz ve Doksan Sayıları:

Anlamı	Deyim/Söz öbeği	Sure ve ayet
Doksan dokuz koyun	إِنَّ هَذَا أَخِي لَهُ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ نَعَجَةً	Sa'd; 23
Apaçık dokuz ayet	وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ تِسْعَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ	İsrâ'; 101
Dokuz ayet	فِي تِسْعِ آيَاتٍ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ	Neml; 12
On dokuz	عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ	Muddessir; 30

Tablo 8. Yüz-İki Yüz Sayıları:

Anlamı	Deyim/Söz öbeği	Sûre ve âyet no
Yüz tane	فِي كُلِّ سُنْبُلَةٍ مِئَةٌ حَبَّةٌ	Bakara; 261
Üç yüz yıl	وَلْيَبْشُرُوا فِي كَهْفِهِمْ ثَلَاثَ مِئَةِ سِنِينَ	Kehf; 25
Yüz yıl	فَأَمَاتَهُ اللَّهُ مِئَةَ عَامٍ	Bakara; 259
Yüz sopa	فَأَجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا مِئَةَ جَلْدَةٍ	Nûr; 2
İki yüz	يَغْلِبُوا مِئَتَيْنِ	Enfâl; 65

Tablo 9. Bin Sayısı:

Anlamı	Deyim/Söz öbeği	Sure ve ayet
Üç bin melek	بِثَلَاثَةِ آلَافٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُنْزَلِينَ	Âli ‘İmrân; 124
Beş bin melek	بِخَمْسَةِ آلَافٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُسَوِّمِينَ	Âli ‘İmrân; 125
Bin yıl	يَوْمَ أَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرُ أَلْفَ سَنَةٍ	Bakara; 96
Dokuz yüz elli yıl	فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا	Ankebût; 14
Elli bin yıl	كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ	Me’âric; 4
Bin ay	لَيْلَةَ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ	Kadr; 3

Görüldüğü gibi, Kur’an-ı Kerim’de, neredeyse bütün sayıların içinde bulunduğu deyim ve söz öbekleri geçmektedir. Esasen Kur’an-ı Kerim, fesâhat ve belâgat açısından Arap dilinin en doğru ve zirvedeki metni olarak kabul edilmektedir. Bu durumda, fasih Arapçada nispeten az rastlanan sayı içeren deyim ve söz öbeklerinin Kur’an-ı Kerim’de çokça, zorlanmadan ve çeşitli şekilleriyle/varyasyonlarıyla kullanıldığına dikkat çekmek gerekmektedir. Örnekler incelendiğinde, sayıların oluşum biçimlerinden sıfat tamlaması, isim tamlaması ve temyiz gibi dizim biçimlerinin hepsinin de defalarca kullanıldığı görülecektir.

4. İçinde Sayı Geçen Bazı Türkçe Deyim ve Söz Öbeklerinin Arapça Karşılıkları

Bu bölümde, içinde sayı bulunan deyim ve söz öbekleri geçen Türkçe ifadeler ve onların Arapça karşılıklarına yer verilmiştir. İncelenmesinden de anlaşılacağı üzere çok sayıda deyim ve söz öbeğinin Arapça karşılıklarında herhangi bir şekilde sayı ifadesi yer almamaktadır. Birçok Türkçe deyim ise, Arapçadaki karşılığı deyim olmayıp bazen bir fiil cümlesinden, bazen bir söz öbeğinden ve nadiren de -aslında yargı ifade eden bir cümle olan- atasözünden oluştuğu görülmektedir.

Tablo 10. İçinde Sayı Geçen Bazı Türkçe Deyim ve Söz Öbeklerinin Arapça Karşılıkları

Bir elmanın iki yarısı	إنه لأشبه به من التمرة بالتمرّة
Bir ses bir nefes	الوحدة أقطع فقر
Bir ayağı çukurda olmak	كان على حافة القبر
Bir dediğini iki etmemek	نَفَذَ لَهُ كُلَّ مَا يَطْلُبُهُ
Bir baltaya sap olamamak	لَمْ يَمْتَهُنْ جِرْفَةً
Bir atımlık barutu kalmak	ليس في مقدوره إلا قليل

Bir araba laf	عدد كبير من الكلام
Bir avazı/dudağı yerde bir avazı/dudağı gökte	عملاق
Bir arpa boyu yol almak	لم يتقدم قيد أنملة
Bir ayağı kıyıda bir ayağı kuyuda	رجل في الدنيا و رجل في القبر
Bir gülüp bir ağlamak	تراه ضاحكا باك
Bir avuç toprak olmak	(انسان) فان
Bire beş katmak	بالغ
Bir elin nesi var iki elin sesi var	اليد وحدها لا تصفق
Bir lisan bir insan	بقدر لغات المرء يكثر نفعه / كل لسان بإنسان
Bir çuval inciri berbat etmek	أفسد / خرب
Bir daha yüzüne bakmamak	قطع علاقة مع
Bir dediği bir dediğini tutmamak	متناقض الكلام
Bir deri bir kemik kalmak	كان هزيلا / جلد على عظام
Bir dikili ağacı olmamak	لا يملك شروى نقير
Bir eli yağda bir eli balda olmak	عاش مُنعمًا
Bir elini bırakıp diğerini öpmek	بالغ في الإحترام
Bir gömlek aşağı	أقلّ منه جودة
Bir gömlek fazla eskitmiş olmak	أكثر منه تجربة - خبرة
Bir günden bir güne	أبدأ / إطلاقاً
Bir içim su	في غاية الجمال
Bir kapıya çıkmak	كل الطرق تؤدي إلى روما / أدى إلى النتيجة نفسها
Bir kaşık suda boğmak	صبّ جام غضبه عليه / أغرقه في شیر ماء
Bir kıyamettir kopmak	ثارت ضجة
Bir lokma bir hırka	حياة زاهدة
Bir pula satmak	خاناه

Bir sıkımlık canı olmak	كان هزيبا / جلد على عظام
Bir tahtası eksik olmak	مخبول بعض الشيء
Bir tek atmak	شرب كأس خمر
Bir varmış bir yokmuş	كان يا ما كان
Bir torba kemik	نحبل جدا
Bir yaşına daha girmek	تحير تحيرا شديدا
Bir yiyip bin şükretmek	حمد الله على كل شيء
Bir yolunu bulmak	وجد حلا
Bir çift sözü olmak	له كلمة معه
Bir gıdım- bir tık	قليل / ضئيل جدا / درجة (واحدة)
Biri eşikte biri beşikte	كثير العيال
Bir kalemde silip atmak	استغنى عنه فورا / قطع علاقته
Bir solukta	في لمح البصر
Bir yastığa baş koymak	تزوجا
Bir temiz dövmek	ضربه ضرب غرائب الإبل
İki ayağı bir pabuca girmek/ sokmak	استعجل
İki arada bir derede kalmak	كان بين شقي الرحي
İki büklüm olmak	طعن في السن
İki canlı	حامل
İki lafı bir araya getirememek	لا يستطيع أن يُعبر عما بداخله
İki ucunu bir araya getirememek	لم يُدبر أمره
İki gözü iki çeşme ağlamak	انفجر / أجهش بالبكاء
İkide birde	مرارا
İki hırtı bir pırtı	فقر مدقع
İki ucu sivri değnek	وضع صعب الحال
İki seksen uzanmak	انبطح أرضا
İki paralık etmek	فضحه / أدله
İki eli kanda olsa ...	مهما تكن الظروف / على أية حال

İki cami arasında kalmış beynamaza dönmek	طال تَرَدَّدَهُ فِي الاختيار حتى أضاع كليهما
İki cambaz bir ipte oynamaz	لكل جواد لبوة
İki lafın belini kırmak	در دش
İki yüzlü olmak	رياء / نفاق
İki adımlık yer	على بُعد خطوات
İki dirhem bir çekirdek	في تمام الهندمة
Üçkâğıt	خُدعة، خداع
Üç beş tane	قليل
Üç nalla bir topal eşeğe kalmak	يعيش في عالم خيالي
Üç buçuk atmak	يتوجس خوفا / خاف خوفا شديدا
Üç kuruşa beş köfte	نجاح بدون عمل
Üç otuzunda	طاعنٌ في السن
Üç aşağı beş yukarı	تقريبا / حوالي
Üç aylar	أشهر رجب وشعبان ورمضان
Üç kuruş	شيء زهيد أو تافه
Üçü beşi aramamak	لا يُبالِي بالسعر
Üç günlük dünya	الحياة القصيرة
Üç beyaz	الدقيق والسكر والزبدة
Üçler yediler kırklar	جماعة الأولياء
Dört başı mamur	كامل، تام
Dört etekli	ذو طول
Dört dönmek	التفت حوله
İşe dört elle sarılmak	قرع ساقه ل، بذل النفس والنفيس
Dört ayaküstüne düşmek	يقع (دائما) واقفا
Dört dörtlük (kusursuz)	كامل، تام، ممتاز
Dörtnala koşmak	عدا (جصان)
Dört köşe tekerlek	مستحيل

Dörtgen, dörtkenar	مُرَبَّعُ الْأَضْلَاعِ
Dört üstü murat üstü	هَبَّتْ رِيحُهُ
Dört gözle beklemek	بفَارغِ الصَّبْرِ
Dört kaşlı	يافع / شاب
Dört kollu	تابوت
Dörtnala koşmak	نَهوب / نهاب / عَدُوُّ الْفَرَسِ بِأقصى سُرْعَةٍ
Dört yanı deniz kesilmek	أَعْيَنَهُ الْحَيْلَةَ
Dört köşe olmak	مبْتَهَج
Beş paralık oldu	اقتضح
Beş parasız	مسكين / فقير / لا ناقة له ولا جَمَل
Beş-altı tane	عدة / قليل
Beş çayı	شاي الأصيل
Beş kardeş (şaka)	لطمَة / صَفْعَة
Beş-on tane	قليل
Beş para etmez	لا يساوي شيئاً / عديم القيمة / يساوي قشرة البصل / حقير / نافه
Beşlik simit gibi kurulmak	توسّع في ...
Aklı beş karış havada olmak	هوائي / خالي البال
Beş parmağın beşi bir mi?	ليست أصابع اليد متساوية الطول / في كل قطع نعجة سوداء
Bilmediği beş vakit namaz	واسع المعرفة
Altı aylık olmak	جاء الدنيا مستعجلاً
Altı okka etmek	حمل شخصاً من يديه ورجليه / حملوه على الأعناق
Altı kapıya bağlamak	اعقلها و توكل
Altmış altıya bağlamak	حل مشكلة حلاً نهائياً
Yedi iklim dört bucak	في كل مكان، في جميع أنحاء العالم
Yedi kat el	غريب جداً
Yedi denizin attığı	حتى التراب لا يقبله

Yedi kat yerin dibine geçmek	ذَابَ حَجَلًا (أَوْ حَيَاءً)
Yedi bela	مُشَاكِس، شَرِير
Yediden yetmişe	كُلُّ مَنْ هَبَّ وَدَبَّ، كُلُّ النَّاسِ، الْجَمِيع
Yedi düvel	كُلُّ الدُّوَل
Yedinci sanat	السِّينِمَا
Yedi uyuyanlar	أَصْحَابُ الْكَهْفِ
Yedi kralla barışık olmak	مُتَصَالِح / مَسَالِح
Yedi mahalle	جَمِيعِ النَّاسِ / كَلِّ
Yedi kubbeli hamam peşinde koşmak / kurmak	خِيَالِي / وَهْمِي / بَنَى قِصُورًا فِي الهِوَاءِ
Yedisinde ne ise yetmişinde de o olmak	مَنْ شَبَّ عَلَى شَيْءٍ شَابَ عَلَيْهِ
Yedi gömlek uzak olmak	قَرِيبٌ بَعِيدٌ جَدًّا
Yedi göbek	الْأَبَاءُ الْأَقْدَمُونَ
Bildiğini yedi mahalle bilmez	كَثِيرُ الْمَكْرِ / الْحِيلَةِ
Sekiz köşe olmak	يَعِيشُ سَعَادَةً لَا مَتْنَاهِيَةَ
Seksen kapıya doksan değnek çalmak / Seksen kapının ipini çekmek	تَرَدَّدَ إِلَى أَمَاكِنَ مُخْتَلَفَةٍ
Seksen tarakta bezi olmak	رَجُلٌ كُلُّ الْأَعْمَالِ
Dokuz ayın çarşambası bir araya gelmek	تَكَدَسَتْ الْأَعْمَالُ
Dokuz körün bir değneği	عَائِلٌ وَحِيدٌ
Dokuz köyden kovulmuş	شَكْسٌ / مَطْرُودٌ / إِنْ قَوْلَ الْحَقِّ لَمْ يَدْعِ لِي صَدِيقًا
Dokuz yorgan eskitmek	عَمَّرَ / عَاشَ زَمَنًا طَوِيلًا
Onuncu köy	الْمَكَانَ / الْقَرْيَةَ الْمُسْتَقَرَّ
On para etmemek	لَا قِيَمَةَ لَهُ
On metrelik sopa ile bile dokunmamak	مَمْنُوعُ الْإِقْتِرَابِ
On parmağım yakasında	أَحْكَمْتُ الْقَبِيضَ عَلَيْهِ
On paraya on takla atmak	أَرَاقَ مَاءٍ وَجْهَهُ

On parmağında on marifet	ماهر / حاذق
On parmağında on kara	مُفْتَر / كثير الافتراء
On paralık etmek	أذله / فضحه
On ikiden vurmak	أصاب المحز
Bin dereden su getirmek	تذرع بكل وسيلة / لف و راد حول الموضوع
Kılı kırk yarmak	فقه
Yirmilik diş	ضرس العقل
Bin pişman olmak	ندم / قرع سنّ الندم
Bini bir paraya gitmek	وفير / رخيص جداً
Binin yarısı beş yüz o da biz de yok	لا تُعز أهمية / لا تُبال
Bin türlü	أنواع مختلفة
Adı çıkmış dokuza inmez sekize	انتشر خبره / ذاع صيته / صاحب سمعة
Bin gemle bağlanmak	عمل معركل / سُدّت كل الطرق في وجهه
Bin bir ayak bir ayaküstüne	تكرمت السهام على السهام
Yiğitlik dokuzdur, sekizi kaçmak, biri hiç görünmemek	الهروب نصف الشجاعة
Ayaküstünde elli yalan söylemek	الكذب على / في ومضة

5. İçinde Sayı Geçen Bazı Arapça Deyim ve Söz Öbeklerinin Türkçe Karşılıkları

Bu bölümde, içinde sayı bulunan deyim ve söz öbekleri geçen Arapça ifadeler ve onların Türkçe karşılıkları yer almaktadır. Bir önceki bölümden farklı olarak burada, çok sayıda Arapça deyim ve söz öbeğinin Türkçe karşılıklarında -açık ya da gizli- herhangi bir şekilde sayı ya da ilgili sayının türediği kökten türemiş bir ifadenin yer aldığı görülmektedir.

Tablo 11. İçinde Sayı Geçen Bazı Türkçe Deyim ve Söz Öbeklerinin Arapça Karşılıkları

Bir ayağı çukurda olmak	رَجُلٌ بِالدُّنْيَا وَرَجُلٌ بِالْقَبْرِ
Bir bardak suda fırtına koparmak	زَوْبَعَةٌ فِي فَنْجَانٍ
Bir lisan bir insan	كُلُّ لِسَانٍ بِنَاسَانٍ
Bir Allah'ın kulu	عَبْدٌ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ
Lise eğitimi	تَعْلِيمٌ ثَانَوِيٌّ
Lise diploması	شَهَادَةٌ ثَانَوِيَّةٌ
Çifte vatandaşlık	ثَنَائِيَّ الْجِنْسِيَّةِ
Toptan fiyatına	هِيَ وَ بَزُورِهَا بِأَرْبَعَةِ عَشْرَةَ
Pazartesi (günü)	(يَوْمِ) الْاِثْنَيْنِ
Salı (günü)	(يَوْمِ) الْثَلَاثَاءِ
Çarşamba (günü)	(يَوْمِ) الْأَرْبَعَاءِ
Perşembe (günü)	(يَوْمِ) الْخَمِيْسِ
Pazar (günü)	(يَوْمِ) الْأَحَدِ
Hristiyanlarda muhtelif bayram ve ayinler	خَمِيْسُ الْعَهْدِ، الْخَمِيْسُ الْمَقْدَسِ، الْخَمِيْسُ الْأَسْرَارِ، خَمِيْسُ الْفِصْحِ
Kâbe'yi tavaf etmek	يَطُوفُ سَبْعَةَ أَشْوَاطٍ
Tebrikler	أَلْفٌ مَبْرُوكٌ
Her çift eş değildir	مَا كُلُّ اِثْنَيْنِ زَوْجَيْنِ
Bugünkü tavuk yarınki kazdan iyidir	عَصْفُورٌ فِي الْيَدِ خَيْرٌ مِنْ عَشْرَةِ عَلَى الشَّجَرَةِ
İnsanlar çift yaratılmış	يَخْلُقُ مِنَ الشَّبَهِ أَرْبَعِينَ
Birlikten kuvvet doğar	أَرْبَعُ عَيُونٍ تَرَى أَفْضَلَ مِنْ اِثْنَيْنِ
Azla yetinmeyen çoğu bulamaz	نِصْفٌ رَغِيْبٌ أَفْضَلُ مِنْ لَا خَبْرٍ
Başlamak bitirmenin yarısıdır	مَنْ يَرَى نِصْفَ الْمَشْكَالَةِ يُدْفِنُ تَحْتَ النِّصْفِ الْآخَرِ
Akıl akıldan üstündür	عَقُولٌ كَثِيرَةٌ أَفْضَلُ مِنْ عَقْلٍ وَاحِدٍ
Her halükarda	أَوَّلًا وَأَخِيرًا
Kesin boşanma	طَلَقَةٌ بِالثَّلَاثَةِ
Kafası karışık olmak	ضَرَبَ اِخْمَاسًا لِأَسْدَاسٍ (فِي أَسْدَاسِ)
Ayağını yorganına göre uzatmak	مَدَّ رِجْلَيْهِ عَلَى قَدْرِ لِحَافِهِ

Üçgen	مُثَلَّث
Çeşitkenar üçgen	مُثَلَّث مُخْتَلِفِ الْأضْلَاعِ
İkizkenar üçgen	مُثَلَّث مُسْتَوِي السَّاقَيْنِ
Eşkenar üçgen	مُثَلَّث مُسْتَوِي الْأضْلَاعِ
Helal süt emmiş	نظيف اليبدين

6. Arapça ve Türkçesinde Aynı Sayı Geçen Bazı Deyim ve Söz Öbekleri

Bu bölümde ise iki dilden deyim ve söz öbekleri eşleştirilirken, önceliklerden farklı olarak, her iki dilde de içinde herhangi bir şekilde benzer sayı ifadesi geçenler yer almaktadır.

Tablo 12. Arapça ve Türkçesinde Aynı Sayı Geçen Bazı Deyim ve Söz Öbekleri

Sıfırdan...	من الصفر
Bir Köroğlu bir Ayvaz	وحيدان / زوجان
Bir kulağından girip diğerinden çıkmak	جعل كلامه دبر أذنيه
Birlik olmak	يد واحدة
İki ateş arasında kalmak	بين نارين
İki güzellikten (rahmetten) biri	إحدى الحُسْنَيْنِ
İki cihan	داران / دارين
İkili	ثنائيّ - ثنائيّة
İki taraflılık	ثنائيّة
İkili antlaşma	اتفاق ثنائيّ
İki boyutlu	ثنائيّ البُعد
İki dilli	ثنائيّ اللغة
İki dillilik	ثنائيّة اللغة
İki meclislilik	ثنائيّ التمثيل
İki kutuplu	ثنائيّ القطب
İki merkezli	ثنائيّ المركز
Üçlü bahis	الرهان على الثلاثة
Üç boyutlu	ثلاثيّ الأبعاد، ثلاثيّ الجوانب

Üçlü antlaşma	جَلْفٌ ثَلَاثِي
Üç koldan saldıran düşman	عَدُوٌّ مُثَلَّثٌ
Üç yıllık plan	خِطَّةٌ ثَلَاثِيَّةٌ
Üçüncü dünya	العالم الثالث
Üçüncü dünya ülkeleri	دُولُ الْعَالَمِ الثَّلَاثِ
Üç maymunu oynamak	تَعَامَلُ بِحِكْمَةِ الْقُرُودِ الثَّلَاثَةِ
Üç gün aralıkla gelen humma	حُمَّى الثَّلَاثِ
Dördüncü dünya	العالم الرابع
Dört duvar arasında kalmak	بَيْنَ أَرْبَعَةِ حِيطَانٍ
Dört yol (ağzı)	مَلْتَقَى الطَّرِيقِ الْأَرْبَعَةِ، مَفْتَرَقِ الطَّرِيقِ الْأَرْبَعَةِ
Dört işlem	الْعَمَلِيَّاتِ الْأَرْبَعِ
Kırkayak	أَمَّ أَرْبَعِ وَأَرْبَعِينَ
Dört ayaklılar, hayvanlar	ذَوَاتُ الْأَرْبَعِ
Kırkinci gün	ذِكْرَى الْأَرْبَعِينَ
(Malın) beşte birini almak	خَمَسَ الْمَالِ
Beşinci olmak	خَمَسَ الْقَوْمِ
Beş duyu	المدركات الخمس / الحواس الخمس
Beş vakit (namaz)	صَلَاوَاتِ الْخَمْسِ
Beş yıldızlı	ذُو خَمْسَةِ نَجُومٍ
Malın altıda birini almak;	سَدَسَ سُدْسًا
Altıncı olmak	سَدَسَ الْقَوْمِ
Altıgen	سُدَّاسِي الشَّكْلِ
Altıncı his	الْحَاسَةُ السَّادِسَةُ
Yediz doğurmak	سَبَّعَ الْحَامِلُ
Yedili	السَّبَّاعِي
Yedi köşeli	المُسَبَّعُ
Yedi ayda doğan bebek	المُسَبَّعُ
Sekizgen	مُثَمَّنٌ

Onlarca (eşya)	عشرات الأشياء
On parmağını kandil edip yakmak	يشعل أصابعه العشرة شموعا
Onda bir	معشار
Tam bin(lik)	ألف مؤلف
Yetmiş merdiven dayamak	قارب السبعين من العمر
Milyonda bir	واحد في المليون
Bin bir gece masalları	حكايات ألف ليلة و ليلة
Bin kat	أفضل / أسوأ منه ألف مرة
Bin ölçüp bir biçmek	يعمل ألف حساب
Bin şahit ister	يحتاج إلى ألف شاهد
Ramazan ona ulaşınca bitti sayılır	إذا عشر دشر
Müşterinin yüz, satıcının bir gözü olmalı	يحتاج المشتري إلى مائة عين أما البائع فتكفيه واحدة
Birinin görmediğini iki kişi görür	يرى الاثنين ما لا يراه الواحد
İki kişinin bildiği sır değildir	السر بين أكثر من اثنين ليس سر
İki karpuz bir koltuğa sığmaz	يد واحدة لا تحمل بطيختين
Bir taşla iki kuş vurmak	أصاب عصفورين بحجر واحد
Bir elle verdiği öbür elle almak	يُعطي بيد و يأخذ بالأخرى

7. Arapça ve Türkçesinde Farklı Sayı Bulunan Bazı Deyim ve Söz Öbekleri

Son bölümde ise, benzer anlamlar ifade etmekle beraber, Arapça ve Türkçesinde birbirinden tamamen farklı sayıların ya da söz öbeklerinin kullanıldığı deyim ve söz öbeklerine yer verilmektedir. Burada dikkati çeken husus, aynı anlama gelen bir deyim ya da söz öbeğinde Türkçe ve Arapçada farklı sayı ifadeleri kullanılmasıdır.

Tablo 13. Arapça ve Türkçesinde Farklı Sayı Bulunan Bazı Deyim ve Söz Öbekleri

Bir yastıkta kocamak	عاش زوجان حياة طويلة
İki düzlemlî	زاوية زوجية
Üçkâğıda getirmek	خَدَع، اُخْتَالَ عَلَى / ضرب أخماساً لأسداس
Şans kapıyı bir kere çalar	الفرصة نادراً ما تطرق الباب مرتين
Yedi kat yabancı	الغريب لو صح أحسن من ألف أخ
Üç aylık (periyotta bir olan)	رُبْع سنويّ
Kırklamak	سَبَّع الإِنَاءَ
Eksiksiz, dört dörtlük insan	رَجُلٌ سَبَاعِيّ البدن
Hafta sekiz gün dokuz	(يعمل) أربع وعشرين حتى أربع وعشرين
Dokuz doğurmak	أموت مرة و أنت تموت مائة مرة / على احزّ من الجمر
Dokuz canlı	أَعْمَرَ من حيّة / قط بسبعة أرواح
Acı bir saati on saat yapar / Meşakkat bir ömür sürer, mutluluk bir dakika	دقيقة الألم ساعة... و ساعة السعادة دقيقة
Kırkıdan sonra azanı tenesir paklar	العشق بعد السنين مثل المشي على الطين
Bin parça olmak	وزع نفسه على ستين مكان

8. Sonuç:

Türkçe ve Arapçada, içinde sayı geçen deyim ya da söz öbeklerinin anlamsal yönden karşılaştırıldığı bu çalışmada, ilk önce, en fasih Arapça metin olan Kur'an-ı Kerimden örnekler ele alınmış olup, bunların yapı bakımından Arapçadaki sıfat tamlaması yapılarının/biçimlerinin hepsini de içerdiği görülmüştür. Daha sonra sayı içeren deyim ve söz öbekleri, 1) İçinde Sayı Geçen Bazı Türkçe Deyim ve Söz Öbeklerinin Arapça Karşılıkları, 2) İçinde Sayı Geçen Bazı Arapça Deyim ve Söz Öbeklerinin Türkçe Karşılıkları, 3) Arapça ve Türkçesinde Aynı Sayı Geçen Bazı Deyim ve Söz Öbekleri, 4) Arapça ve Türkçesinde Farklı Sayı Bulunan Bazı Deyim ve Söz Öbekleri olmak üzere dört kategoride ele alınmıştır. Sonuç olarak, Kur'an-ı Kerim'deki kullanım çokluğu ve rahatlığını bir kenara bırakacak olursak, Arapçadaki deyim ve öbeklerde sayı ifadesinin daha az kullanıldığı gözlemlenmektedir. Bunun sebebinin, "fasih Arapçada sayı ifadelerine dair kuralların ayrıntılı oluşunun gündelik dilde sayıların kullanımını azalttığı" olarak düşünülmektedir. "Kuralların ayrıntılı oluşu" ifadesi aynı zamanda, Arapçada sayılarla ilgili i'rab kurallarının çeşitliliğinin meydana getirdiği zorluğu da içermektedir. Buna karşılık, Türkçede sıfat tamlaması teşkilinin nispeten kolay oluşunun, sayı içeren deyim ve söz öbeği kullanımını yaygınlaştırdığı düşünülebilir.

Kaynakça

- Câsim, A.C., el-Belûşî, A. ve Hamîd ed-Dîn, N. (2014). Dirâse tekâbuliyye beyne'l-lugâti'l-arabiyye ve'l-mâlîziyye ve'l-turkiyye ve'l-fârisiyye 'alâ mustavâ el-'aded. *Mecelle el-Ulûm el-Arabiyye ve'l-İnsâniyye*, 8. (1), 447-513.
- Doğru, E. (2011). *Dilin derin devleti deyimler*. Ankara: Fecr Yayın Reklam Bilgisayar San. ve Tic. Ltd. Şti.
- Güneş, K. (2011). *Arapça-Türkçe sözlük*. İstanbul: Mektep Yayınları.
- İşler, E., Özay, İ. (2008). *Türkçe-Arapça kapsamlı sözlük*. Ankara: Fecr Yayın Reklam Bilgisayar San. ve Tic. Ltd. Şti.
- Karslı, İ. (2010). *Türkçe Arapça sözlük*. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları.
- Kur'ân-ı Kerîm.
- Kurt, Ş. (2009). *Kur'ân-ı Kerîm sözlerini bulma kılavuzu- Elifbâî Dizin-*. İstanbul: Çağrı Yayınları.
- Mustafa, İ., ez-Zeyyât, A. H., Abdulkadir, H., en-Neccâr, M. A. (1996). *el-mu'cemu'l-vasît*. Kahire: Mecma'u'l-Luğati'l-Arabiyye.
- Samir, M., Fuada. (2011). *Modern Arap dilinde atasözleri ve deyimler-sıkça kullanılan kalıplar*. İstanbul: Cantaş Yayınları.
- Sînî, M.İ., Huseyn, M.E., ed-Dûş, S.A. (1996). *El-mu'cemu's-siyâkî li't-ta'bîrâtî'l-istilâhiyye- arabî-arabî*. Lübnan: Nâşirûn Mektebetu Lübnân.
- Stevens, P. B., (2006). Is Spanish really so easy? Is Arabic really so hard?: perceived difficulty in learning Arabic as a second language, *handbook for Arabic language teaching professionals in the 21st century*. Routledge; Newyork&London.
- Yurtbaşı, M. (2013). *Sınıflandırılmış deyimler sözlüğü*. İstanbul: Doğan Ofset Yayıncılık ve Matbaacılık A.Ş.
- Elektronik Kaynak:
www.arapcasozluk.net 23.12.2014